

مقدمه

چمن‌ها Turf grasses در تمامی نواحی مورد سکونت انسان در دنیا کشت می‌شود و اهمیت چمن‌ها به دلیل تاثیر آنها در کیفیت زندگی انسان‌ها از دو هزار سال پیش شناخته شده است. چمن‌ها به چند جهت مورد استفاده قرار می‌گیرند: ۱- به‌عنوان گیاهی زینتی به زیبایی محیط می‌افزایند و ارزش زیبایی شناختی انسان‌ها را ارتقا می‌دهند. ۲- به‌عنوان گیاهی محافظ در مکان‌های ورزشی برای کاهش صدمات معمول ناشی از ورزش، ۳- به‌عنوان کاهش‌دهنده گرد و خاک در محیط و باند فرودگاه‌ها، افزایش ایمنی در توقف‌های غیر منتظره اتومبیل‌ها در حاشیه بزرگراه‌ها. ۴- به‌عنوان جلوگیری‌کننده از فرسایش بادی و آبی به‌عنوان پوشش مطلوب در اطراف خانه‌ها، موسسات عمومی، پارک‌ها و دیگر فضاهای عمومی.

بیماری‌های گیاهان رایج زینتی فضای سبز

بیماری‌های چمن

لکه‌برگی‌های چمن

گونه‌های مختلف قارچ‌های *Erserohilum* و *Bipolaris* سبب بیماری در تعداد زیادی از چمن‌ها می‌شوند. گونه *B. cynodontis* سبب بیماری ریشه، طوقه و برگ در چمن *Cynodon* (شکل ۱) می‌گردد.

شکل ۱- گونه‌ای از چمن *Cynodon*

لکه‌های برگ به شکل نامنظم، سبز متمایل به قهوه‌ای تا سیاه بوده و برگ‌های شدیداً آلوده ممکن است مرده و به رنگ قهوه‌ای مایل به زرد تا زرد ظاهر شوند. وقتی بیماری به طوقه‌ها، ریزوم‌ها، یا ساقه‌ها حمله می‌کند

خسارت زیادی می‌زند. *B. spicifera* نیز باعث پوسیدگی‌های طوقه چمن‌های *Zoysia* و *Cynodon* می‌گردد. گیاهان آلوده کم رشد شده و برگ‌ها سبز-زرد و در نهایت قهوه‌ای می‌شوند. لکه‌های ساقه ارغوانی تا سیاه بوده و پوسیدگی‌های وسیع ساقه‌ها، طوقه‌ها و ریشه‌ها ممکن است رخ دهد.

B. sorokniana در چمن‌های فصل سرد در طی شرایط آب و هوایی گرم و مرطوب اواسط تابستان سبب لکه‌برگی و بلایت برگی می‌شود و با افزایش دما از ۲۰ به ۳۰ درجه سلسیوس بیماری شدت می‌یابد. گونه‌های *Bipolaris* قادر به رشد ساپروفیتی روی بقایای گیاهی هستند. قارچ در شرایط آب و هوایی نامطلوب بصورت میسلیم و یا کنیدیوم روی یا درون بقایای آلی بقا می‌یابد و در شرایط گرم و مرطوب آلودگی سریعاً حاصل می‌شود.

جهت کنترل بیماری از کاربرد بیش از اندازه کودها باید خودداری نمود.

گونه‌های قارچ *Curvularia* سبب لاغری و ضعف و کم‌پشتی بوته‌های چمن می‌گردد و زوال عمومی در زمین چمن توسعه می‌یابد. نقاط آلوده در چمن بصورت لکه‌هایی به اشکال نامنظم با نواری شامل چمن‌های کم‌پشت ظاهر شده که بتدریج به هم پیوسته و نواحی بزرگتری را آلوده می‌سازند و علایم اولیه روی برگ‌های چمن‌های *Poa* و *Festuca* بصورت نقوش خال‌مانند زرد و سبز نامشخص است که از نوک برگ به سمت پایین گسترش می‌یابد. بافت آلوده سپس قهوه‌ای شده و نهایتاً در حین چروکیدگی شدن و از بین رفتن خاکستری می‌شوند.

گونه‌های *Curvularia* به همه گونه‌های معمول چمن حمله می‌کنند و سبب بیشترین خسارت در طی دوره‌های با تنش دمایی بالا می‌شود. این سوختگی‌ها ابتدا در دمای حدود ۳۰ درجه سلسیوس رخ می‌دهد. سوختگی‌های ناشی از *Curvularia* بیشتر در چمن *Poa annua* (شکل ۲) که در معرض تنش خشکی یا گرم‌است معمول می‌باشد.

شکل ۲- چمن *Poa annua*

منبع

شریف نبی، بهرام (۱۳۹۰). آفات و بیماری‌های گیاهان زینتی (چاپ اول). تهران: مؤسسه نشر پرک - انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.

